

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

АВІАЦІЙНА МЕТЕОРОЛОГІЯ

Терміни та визначення
ОСНОВНИХ ПОНЯТЬ

ДСТУ 4091–2001

Видання офіційне

БЗ № 1 – 2002/49

Київ
ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2002

ПЕРЕДМОВА

- 1 РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО Українським науково-дослідним гідрометеорологічним інститутом Мінекоресурсів України
- 2 ЗАТВЕРДЖЕНО І НАДАНО ЧИННОСТІ наказом Держстандарту України від 30 квітня 2002 р. № 268 з 2003–01–01
- 3 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ
- 4 РОЗРОБНИКИ: **В. Максимов**, д-р техн. наук (керівник розробки); **Г. Дуденко**, **К. Сергієнко**, **Н. Нефед'єва**

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати документ повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу Держстандарту України заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності звертатися до Держстандарту України

Держстандарт України, 2002

ЗМІСТ

	С.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Основні положення	1
4 Загальні поняття	2
5 Метеорологічне забезпечування аеронавігації	4
6 Організації та служби метеозабезпечування аеронавігації	7
Абетковий покажчик українських термінів	9
Абетковий покажчик англійських термінів	10
Абетковий покажчик російських термінів	11
Додаток А Терміни та визначення, необхідні для розуміння тексту стандарту	13
Додаток Б Короткі форми іншомовних термінів	16

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

АВІАЦІЙНА МЕТЕОРОЛОГІЯ

Терміни та визначення
основних понять

АВИАЦИОННАЯ МЕТЕОРОЛОГИЯ

Термины и определения
основных понятий

AERONAUTICAL METEOROLOGY

Terms and definitions
of fundamental conceptions

Чинний від 2003–01–01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт встановлює терміни та визначення основних понять у галузі авіаційної метеорології.

1.2 Терміни, регламентовані цим стандартом, обов'язкові для використовування в усіх видах нормативної документації у галузі авіаційної метеорології, а також для робіт зі стандартизації. Для науково-технічної, довідкової, навчально-методичної та публіцистичної літератури терміни цього стандарту — рекомендовані.

1.3 Вимоги стандарту чинні для використовування в роботі підприємств, установ і організацій, що діють на території України, технічних комітетів зі стандартизації, науково-технічних та інженерних товариств, міністерств (відомств).

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 3228–95 Аеродроми цивільні. Терміни та визначення

ДСТУ 3513–97 Метеорологія. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 3590–97 Авіаційна техніка. Умови польотів літальних апаратів. Терміни та визначення.

3 ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

3.1 Для кожного поняття встановлено один стандартизований термін.

Позначку, що вказує на сферу застосування багатозначного терміна, подано у круглих дужках світлим шрифтом після терміна. Позначка не є частина терміна.

3.2 Наявність квадратних дужок у термінологічній статті означає, що у ній суміщено дві чи три терміностатті.

В абетковому покажчику ці терміни подано окремо із зазначенням номера тієї самої статті.

3.3 Подані визначення можна у разі потреби змінювати, вводячи до них похідні ознаки, розкриваючи значення використовуваних термінів, зазначаючи об'єкти, що входять в обсяг виозначуваного поняття. Зміни не повинні порушувати обсяг і зміст понять, визначених у стандарті.

3.4 У стандарті, як довідкові, подано російські (ru) та англійські (en) відповідники застандартизованих термінів, взяті з відповідних державних стандартів, нормативних документів із забезпечення цивільної авіації, наукової та довідкової літератури.

3.5 У стандарті наведено абетковий покажчик термінів українською мовою та абеткові покажчики їхніх англійських та російських відповідників.

3.6 У додатку А, як довідкові, подано терміни та визначення, необхідні для розуміння тексту стандарту, а у додатку Б наведено короткі форми іншомовних термінів.

3.7 Застандартизовані терміни набрано напівгрубим шрифтом, їхні короткі форми, подані абрєвіатурою — світлим.

4 ЗАГАЛЬНІ ПОНЯТТЯ

4.1 авіаційна метеорологія

Прикладна метеорологічна дисципліна, що вивчає вплив метеорологічних умов і атмосферних явищ на авіаційну техніку і польоти, розробляє методики прогнозування погоди на трасах польотів та аеродромах (ДСТУ 3513)

en aeronautical meteorology
ru авиационная метеорология

4.2 метеорологічне обслуговування польотів

Сприяння безпеці, регулярності та ефективності польотів надаванням екіпажам повітряних суден (ПС), органам керування повітряним рухом (КПР) та іншим органам, що пов'язані з плануванням та забезпечуванням польотів, метеорологічної інформації, необхідної для виконання їхніх функцій

ru метеорологическое обслуживание полетов

4.3 розвідування погоди з літака

Визначання умов погоди у спеціально виконуваному польоті ПС з метою оцінення можливості польотів за правилами візуальних польотів та/або для інших потреб

en reconnaissance aircraft weather
ru самолетная разведка погоды

4.4 кулепілотні спостереження

Визначання напряму та швидкості вітру на висотах за допомогою оптичного приладу, що простежує траєкторію вільного польоту кулі-пілота

ru шаропилотные наблюдения

4.5 несприятливі для польотів метеорологічні умови

Метеорологічні умови, що негативно впливають на регулярність та безпеку польотів

en marginal weather conditions
ru неблагоприятные для полетов метеорологические условия

4.6 метеорологічна дальність видимості; МДВ (авіація)

Найбільша відстань, на якій можна побачити та розпізнати абсолютно чорний об'єкт прийнятних розмірів, що є поблизу землі, якщо спостерігати цей об'єкт на світлому фоні, а в темну пору доби побачити та розпізнати вогні електроламп помірної інтенсивності (~60 Вт)

ru метеорологическая дальность видимости; МДВ (авиация)

4.7 метеорологічна оптична дальність; МОД (авіація)

Довжина шляху світлового потоку, вимірена інструментальним способом, на якій цей світловий потік слабшає до 5 % від його початкового значення

en meteorological optical range
ru метеорологическая оптическая дальность; МОД (авиация)

4.8 дальність видимості на ЗПС

Відстань, у межах якої пілот ПС, яке перебуває на осьовій лінії злітно-посадкової смуги (ЗПС), може бачити маркувальні знаки на поверхні ЗПС чи вогні, що обмежують ЗПС або позначають її осьову лінію

en runway visual range; RVR
ru дальность видимости на ВПП

4.9 похила дальність видимості на ЗПС

Відстань уздовж глісади або у напрямі, дуже близькому до кута нахилу глісади (близько 3 градусів), на якій пілот на етапі знижування під час посадки спостерігає початок ЗПС або вогні, що її позначають

ru наклонная дальность видимости на ВПП

4.10 тиск QFE

Атмосферний тиск на рівні порогу ЗПС

ru давление QFE

4.11 тиск QNH

Атмосферний тиск на рівні аеродрому, зведений до середнього рівня моря за стандартною атмосферою

Примітка. Середній рівень моря — рівень, на якому атмосферний тиск дорівнює 1013,0 гПа (760 мм рт. ст.)

ru давление QNH

4.12 тиск QFF

Атмосферний тиск, зведений до середнього рівня моря за фактичними даними атмосфери

ru давление QFF

4.13 мінімум погоди

Граничні умови погоди, за яких дозволено виконувати польоти

en minimum weather
ru минимум погоды

4.14 мінімум аеродрому

Мінімально допустимі значення дальності видимості на ЗПС (видимості) та висоти прийняття рішення (висоти нижньої межі хмар), за яких на даному аеродромі дозволено виконувати польоти

en airdrome minimum
ru минимум аэродрома

4.15 мінімум повітряного судна

Мінімально допустимі значення дальності видимості на ЗПС (видимості) та висоти прийняття рішення (висоти нижньої межі хмар), що дають змогу безпечно виконувати зліт та посадку ПС визначеного типу

en airplane minimum
ru минимум воздушного судна

4.16 мінімум командира ПС

Мінімально допустимі значення дальності видимості на ЗПС (видимості) та висоти прийняття рішення (висоти нижньої межі хмар), за яких командирів ПС дозволено виконувати зліт та посадку чи політ за правилами візуальних польотів на ПС визначеного типу

en pilot in command minimum
ru минимум командира ВС

4.17 авіаційні метеорологічні коди

Коди, які становлять систему умовного кодування авіаметеорологічної інформації з використанням загальноприйнятих у міжнародній практиці позначок з метою обміну між аеропортами та країнами через канали зв'язку

ru авиационные метеорологические коды

4.18 авіаційна прогностична карта

Графічне або поєднане з цифровим зображення на авіаційній карті прогнозу певної метеорологічної величини (величин) чи явищ погоди на зазначений момент чи проміжок часу для певної поверхні або частини повітряного простору

ru авиационная прогностическая карта

4.19 бовтанка

Самочинний рух літального апарата під впливом турбулентності атмосфери (ДСТУ 3590)

ru болтанка

4.20 [обмерзання] [обледеніння] літака

Відкладання льоду на обтічних частинах літака (силових пристроях та зовнішніх деталях спеціального обладнання) під час польоту у дощових і снігових хмарах та тумані

ru обледенение самолета

4.21 електризування літака

Накопичування електричних зарядів на поверхні літака під час польоту у хмарах та опадах

ru электризация самолета

5 МЕТЕОРОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧУВАННЯ АЕРОНАВІГАЦІЇ

5.1 польотна метеорологічна документація

Документи, які передають екіпажеві ПС, зокрема прогностичні карти, бюлетені чи форми, що вміщують метеорологічну інформацію, необхідну для польоту

ru полетная метеорологическая документация

<p>5.2 передпольотна підготовка Готування екіпажу ПС перед польотом з урахуванням конкретних аеронавігаційних та метеорологічних обставин</p>	ru передполетная подготовка
<p>5.3 метеорологічна консультація Консультація метеоролога з питань фактичних та/або сподіваних метеорологічних умов, пов'язаних з виконанням польоту чи роботами на аеродромі</p>	ru метеорологическая консультация
<p>5.4 авіаційний прогноз погоди Опис метеорологічних умов, сподіваних у певний момент чи проміжок часу у визначеній зоні або частині повітряного простору</p>	en weather forecast for aviation ru авиационный прогноз погоды
<p>5.5 прогноз погоди по аеродрому Прогноз сподіваних метеорологічних умов на аеродромі у певний момент чи визначений проміжок часу, що його випускають як коротке повідомлення</p>	en airdrome forecast ru прогноз погоды по аэродрому
<p>5.6 прогноз погоди для посадки Прогноз сподіваних на аеродромі метеорологічних умов на найближчі дві години, призначений для екіпажів ПС, що перебувають у польоті</p>	en forecast valid for arrival ru прогноз погоды для посадки
<p>5.7 прогноз погоди за [маршрутами] [районами польотів] Опис метеорологічних умов, сподіваних у певний момент або період часу за визначеними [маршрутами] [районами польотів] ПС</p>	en flight forecasts ru прогноз погоды по [маршрутам] [районам полетов]
<p>5.8 зональний прогноз погоди GAMET Прогноз, що його складають відкритим текстом зі скороченнями, прийнятими ІКАО, для польотів на низьких висотах у районі польотної інформації, або його секторі (субрайоні)</p>	ru зональный прогноз погоды GAMET
<p>5.9 орієнтовний авіаційний прогноз погоди по аеродрому Прогноз погоди, складений за відсутності даних про фактичну погоду на аеродромі прибуття або запасному аеродромі</p>	en weather advisory forecast ru ориентировочный авиационный прогноз погоды по аэродрому
<p>5.10 попередження по аеродрому Коротка інформація про метеорологічні умови, які можуть несприятливо вплинути на аеродромне обладнання, технічні засоби забезпечення польотів та ПС, що перебувають на аеродромі</p>	en airdrome warning ru предупреждение по аэродрому
<p>5.11 попередження за [маршрутами] [районами польотів] [районами аеродромів] Коротке повідомлення про спостережувані та/або сподівані явища або умови погоди, які можуть</p>	en flight warning ru предупреждение по [маршрутам] [районам полетов] [районам аэродромов]

вплинути на безпеку польотів ПС [на маршрутах]
[у районах польотів] [у районах аеродромів]

5.12 попередження про зсув вітру

Коротка інформація про спостережуваний або сподіваний у межах від рівня ЗПС до висоти 500 м зсув вітру, який може несприятливо вплинути на ПС на етапах заходження на посадку, зльоту, під час післяпосадкового пробігу чи розбігу під час зльоту

en windshear warning
ru предупреждение о сдвиге ветра

5.13 авіаметеорологічна інформація

Прогнози, зводи, аналізи чи будь-які повідомлення про фактичні або сподівані метеорологічні умови, що їх надають авіаційним користувачам

ru авиаметеорологическая информация

5.14 інформація SIGMET

Повідомлення про фактичне та/або сподіване виникнення певних явищ чи умов погоди за маршрутом польоту, їхні зміни у часі та просторі, що можуть вплинути на безпеку польоту ПС

ru информация SIGMET

5.15 інформація AIRMET

Повідомлення про фактичне та/або сподіване виникнення певних явищ чи умов погоди за маршрутом польоту, їхні зміни у часі та просторі, що можуть вплинути на безпеку польоту ПС на низьких висотах і які не увійшли до прогнозу GAMET

ru информация AIRMET

5.16 радіомовна передача для ПС

Метеорологічна інформація, яку регулярно передають по радіо для ПС, що перебувають у польоті

ru радиовещательная передача для ВС

5.17 радіомовна передача VOLMET

Передача, що надає цілодобово або у визначений час доби поточні зводи про погоду, прогнози по аеродрому та повідомлення SIGMET для екіпажів ПС, які перебувають у польоті

ru радиовещательная передача VOLMET (авиация)

5.18 метеорологічний звід; метеозвід (авіація)

Повідомлення про результати спостерегання за метеорологічними умовами, по трасі польоту, стосовно певного часу і місця

ru метеорологическая сводка; метеосводка (авиация)

5.19 метеозвід METAR

Регулярне заповнене повідомлення про результати метеорологічного спостерегання на аеродромі у визначені зафіксовані терміни, яке розповсюджують здебільшого за межами аеродрому

ru метеосводка METAR

5.20 метеозвід SPECI

Спеціальне заповнене повідомлення про зміну погоди під час виходу метеорологічних величин

ru метеосводка SPECI

за їхні граничні значення, а також про виникнення (припинення) небезпечних для авіації явищ погоди, яке поширюють між термінами метеозводів METAR, як правило, за межі аеродрому

5.21 метеозвід MET REPORT

Повідомлення про результати регулярних метеорологічних спостерегань на аеродромі, складане англійською мовою, зі скороченнями, передбаченими міжнародними правилами, яке розповсюджують відкритим текстом на аеродромі у визначені зафіксовані терміни

ru метеосводка MET REPORT

5.22 метеозвід SPECIAL

Повідомлення про результати спеціальних метеорологічних спостерегань на аеродромі, складане англійською мовою зі скороченнями, передбаченими міжнародними правилами, яке містить відомості про зміни погоди під час виходу метеорологічних величин за їхні граничні значення

Примітка. Це повідомлення розповсюджують на аеродромі відкритим текстом між метеозводами METAR

ru метеосводка SPECIAL

5.23 аеродромний кліматологічний звіт

Стислий виклад результатів спостерегань за визначеними метеорологічними величинами на аеродромі, що ґрунтується на статистичних даних

ru аэродромная климатологическая сводка

5.24 аеродромна кліматологічна таблиця

Таблиця, що містить статистичні дані про результати спостерегань за однією чи кількома метеорологічними величинами на аеродромі

ru аэродромная климатологическая таблица

5.25 авіаційний кліматологічний опис

Виклад основних кліматичних умов у районі аеродрому або на маршруті, які мають значення для авіації

ru авиационное климатологическое описание

6 ОРГАНІЗАЦІЇ ТА СЛУЖБИ МЕТЕОРОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧУВАННЯ АЕРОНАВІГАЦІЇ

6.1 **всесвітня система зональних прогнозів; ВСЗП**
Всесвітня система, що забезпечує подавання Всесвітнім та Регіональним центрам зональних прогнозів авіаційних метеорологічних прогнозів за маршрутами польотів у єдиній застандартизованій формі

ru всемирная система зональных прогнозов; ВСЗП

6.2 **Всесвітній центр зональних прогнозів; ВЦЗП**
Метеорологічний орган, призначений складати у цифровій формі авіаційні прогнози для різних висот у світовому масштабі та забезпечувати ними РЦЗП та метеорологічні центри, які обслуговують міжнародну аеронавігацію

ru Всемирный центр зональных прогнозов; ВЦЗП

<p>6.3 Регіональний центр зональних прогнозів; РЦЗП Метеорологічний орган, призначений складати та розповсюджувати зональні прогнози, необхідні для польотів, що починаються на аеродромах у районі їхнього обслуговування, а також повідомляти у цифровій формі про дані у вузлах регулярної сітки</p>	<p>ru Региональный центр зональных прогнозов; РЦЗП</p>
<p>6.4 метеорологічний повноважний орган Метеорологічний орган, який від імені держави-члена ІСАО здійснює та/або організує метеорологічне забезпечування міжнародних польотів</p>	<p>ru метеорологический полномочный орган</p>
<p>6.5 авіаційний метеорологічний центр; АМЦ Метеорологічний орган, що обслуговує польоти цивільної авіації та надає методичну допомогу авіаметеорологічним станціям</p>	<p>ru авиационный метеорологический центр; АМЦ</p>
<p>6.6 авіаційна метеорологічна станція цивільна; АМСЦ Метеорологічний орган, що здійснює спостереження та складання метеорологічних зводів, що їх використовують для метеозабезпечування польотів цивільної авіації</p>	<p>ru авиационная метеорологическая станция гражданская; АМСГ</p>
<p>6.7 орган метеорологічного стеження; ОМС Метеорологічний орган, що забезпечує районний диспетчерський центр керування повітряним рухом авіаметеорологічною інформацією, необхідною йому для обслуговування польотів у зоні відповідальності Примітка. Функції ОМС, як правило, виконують АМЦ (АМСЦ), розташовані на території аеропортів, де є районні центри КПР</p>	<p>ru орган метеорологического слежения; ОМС</p>
<p>6.8 аеродромний метеорологічний орган Розташований на аеродромі, метеорологічний орган, що здійснює метеорологічне забезпечування аеронавігації</p>	<p>ru аэродромный метеорологический орган</p>
<p>6.9 мережа оперативного метеорологічного зв'язку; MOTNE Європейська мережа обміну авіаційною метеорологічною інформацією між зафіксованими центрами зв'язку та станціями, яка є складовою частиною AFS</p>	<p>ru сеть оперативной метеорологической связи; MOTNE</p>
<p>6.10 служба автоматичного передавання інформації у районі аеродрому; АТІС Служба, яка цілодобово або у певний час доби надає поточну метеорологічну та навігаційну інформацію згідно з установленим переліком як безперервно повторювані радіопередачі для екіпажів ПС, що прилітають та/або відлітають</p>	<p>ru служба автоматической передачи информации в районе аэродрома; АТІС</p>

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКИХ ТЕРМІНІВ

АМСЦ	6.6
АМЦ	6.5
бовтанка	4.19
ВСЗП	6.1
ВЦЗП	6.2
дальність видимості на ЗПС	4.8
дальність видимості на ЗПС похила	4.9
дальність видимості метеорологічна	4.6
дальність оптична метеорологічна	4.7
документація польотна метеорологічна	5.1
електризування літака	4.21
звід аеродромний кліматологічний	5.23
звід метеорологічний	5.18
інформація авіаметеорологічна	5.13
інформація AIRMET	5.15
інформація SIGMET	5.14
карта авіаційна прогностична	4.18
коди авіаційні метеорологічні	4.17
консультація метеорологічна	5.3
МДВ	4.6
мережа оперативного метеорологічного зв'язку	6.9
метеозвід	5.18
метеозвід MET REPORT	5.21
метеозвід METAR	5.19
метеозвід SPECI	5.20
метеозвід SPECIAL	5.22
метеорологія авіаційна	4.1
мінімум аеродрому	4.14
мінімум командира ПС	4.16
мінімум повітряного судна	4.15
мінімум погоди	4.13
МОД	4.7
обледеніння літака	4.20
обмерзання літака	4.20
обслуговування польотів метеорологічне	4.2
опис авіаційний кліматологічний	5.25
ОМС	6.7
орган метеорологічний аеродромний	6.8
орган метеорологічний повноважний	6.4
орган метеорологічного стеження	6.7
передача радіомовна для ПС	5.16
передача радіомовна VOLMET	5.17
підготовка передпольотна	5.2
попередження за маршрутами	5.11
попередження за районами аеродромів	5.11
попередження за районами польотів	5.11
попередження по аеродрому	5.10

попередження про зсув вітру	5.12
прогноз погоди авіаційний	5.4
прогноз погоди авіаційний орієнтовний по аеродрому	5.9
прогноз погоди для посадки	5.6
прогноз погоди за маршрутами	5.7
прогноз погоди за районами польотів	5.7
прогноз погоди зональний GAMET	5.8
прогноз погоди по аеродрому	5.5
розвідування погоди з літака	4.3
РЦЗП	6.3
система зональних прогнозів всесвітня	6.1
служба автоматичного передавання інформації у районі аеродрому	6.10
спостереження кулепілотні	4.4
станція метеорологічна авіаційна цивільна	6.6
таблиця кліматологічна аеродромна	5.24
тиск QFE	4.10
тиск QFF	4.12
тиск QNH	4.11
умови метеорологічні несприятливі для польотів	4.5
центр метеорологічний авіаційний	6.5
центр зональних прогнозів Всесвітній	6.2
центр зональних прогнозів Регіональний	6.3

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

aeronautical meteorology	4.1
airdrome forecast	5.5
airdrome minimum	4.14
airdrome warning	5.10
airplane minimum	4.15
ATIS	6.10
flight forecasts	5.7
flight warning	5.11
forecast valid for arrival	5.6
marginal weather conditions	4.5
meteorological optical range	4.7
minimum weather	4.13
MOTNE	6.9
pilot in command minimum	4.16
reconnaissance aircraft weather	4.3
runway visual range	4.8
RVR	4.8
weather advisory forecast	5.9
weather forecast for aviation	5.4
windshear warning	5.12

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК РОСІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

АМСГ	6.6
АМЦ	6.5
болтанка	4.19
ВСЗП	6.1
ВЦЗП	6.2
давление QFE	4.10
давление QFF	4.12
давление QNH	4.11
дальность видимости метеорологическая	4.6
дальность видимости на ВПП	4.8
дальность видимости на ВПП наклонная	4.9
дальность метеорологическая оптическая	4.7
документация полетная метеорологическая	5.1
информация авиаметеорологическая	5.13
информация AIRMET	5.15
информация SIGMET	5.14
карта прогностическая авиационная	4.18
коды авиационные метеорологические	4.17
консультация метеорологическая	5.3
МДВ	4.6
метеорология авиационная	4.1
метеосводка	5.18
метеосводка METAR	5.19
метеосводка MET REPORT	5.21
метеосводка SPECI	5.20
метеосводка SPECIAL	5.22
минимум аэродрома	4.14
минимум воздушного судна	4.15
минимум командира ВС	4.16
минимум погоды	4.13
МОД	4.7
наблюдения шаропилотные	4.4
обледенение самолета	4.20
обслуживание полетов метеорологическое	4.2
ОМС	6.7
описание климатологическое авиационное	5.25
орган метеорологический аэродромный	6.8
орган метеорологический полномочный	6.4
орган метеорологического слежения	6.7
передача радиовещательная для ВС	5.16
передача радиовещательная VOLMET	5.17
подготовка предполетная	5.2
предупреждение о сдвиге ветра	5.12
предупреждение по аэродрому	5.10
предупреждение по маршрутам	5.11
предупреждение по районам аэродромов	5.11
предупреждение по районам полетов	5.11

прогноз погоды авиационный	5.4
прогноз погоды авиационный ориентировочный по аэродрому	5.9
прогноз погоды для посадки	5.6
прогноз погоды зональный GAMET	5.8
прогноз погоды по аэродрому	5.5
прогноз погоды по маршрутам	5.7
прогноз погоды по районам полетов	5.7
разведка погоды самолетная	4.3
РЦЗП	6.3
сводка аэродромная климатологическая	5.23
сводка метеорологическая	5.18
сеть оперативной метеорологической связи	6.9
система зональных прогнозов всемирная	6.1
служба автоматической передачи информации в районе аэродрома	6.10
станция метеорологическая авиационная гражданская	6.6
таблица климатологическая аэродромная	5.24
условия метеорологические неблагоприятные для полетов	4.5
центр зональных прогнозов Всемирный	6.2
центр зональных прогнозов Региональный	6.3
центр метеорологический авиационный	6.5
электризация самолета	4.21

ДОДАТОК А
(довідковий)

**ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ, НЕОБХІДНІ
ДЛЯ РОЗУМІННЯ ТЕКСТУ СТАНДАРТУ**

<p>A.1 аеродром; цивільний аеродром Земельна ділянка, спеціально обладнана для зльоту, посадки, руління та стояння літаків, що включає летовище і регламентовані зони радіо-світлотехнічних засобів, розташованих у межах основного землевідводу, і використовується для господарських потреб (ДСТУ 3228)</p>	<p>ru аэродром, гражданский аэродром</p>
<p>A.2 район [аеродрому] [вертодрому] Повітряний простір над [аеродромом] [вертодромом] та прилеглою до нього місцевістю з установленими розмірами у плані та по висоті, в якому відбувається маневрування повітряних кораблів (ДСТУ 3228)</p>	<p>ru район аэродрома [вертодрома]</p>
<p>A.3 злітно-посадкова смуга; ЗПС Ділянка літної смуги спеціально підготовлена для зльоту та посадки повітряних кораблів (ДСТУ 3228)</p>	<p>ru взлетно-посадочная полоса; ВПП</p>
<p>A.4 поріг злітно-посадкової смуги; поріг ЗПС Аеродромний маркувальний знак, який показує початок зони приземлення і збігається з початком злітно-посадкової смуги (ДСТУ 3228)</p>	<p>ru порог взлетно-посадочной полосы; ВПП</p>
<p>A.5 висота відносна Відстань по вертикалі від зазначеного вихідного рівня до рівня, точки чи об'єкта, прийнятого за точку</p>	<p>ru высота относительная</p>
<p>A.6 висота нижньої межі хмари Рівень основи хмари, відрахований від земної поверхні (ДСТУ 3513)</p>	<p>ru высота нижней границы облака</p>
<p>A.7 зсув вітру Просторова характеристика мінливості вітру, що визначається різницею векторів вітру у двох точках простору, віднесеною до відстані між ними</p>	<p>en windshear ru сдвиг ветра</p>
<p>A.8 повітряний простір Шар атмосфери, в якому густина повітря достатня для створення аеродинамічної сили, що забезпечує політ літальних апаратів</p>	<p>en airspace ru воздушное пространство</p>

A.9 повітряне судно; ПС

Будь-який апарат, важчий за повітря, який підтримується в атмосфері за рахунок взаємодії з повітрям, виключаючи взаємодію з повітрям, що відбивається від земної поверхні

en aircraft
 ru воздушное судно; ВС

A.10 повітряна траса

Коридор у повітряному просторі, обмежений за висотою та шириною, призначений для безпечного виконання польотів ПС і забезпечений аеродромами, засобами навігації, контролювання та керування повітряним рухом

en airway
 ru воздушная трасса

A.11 безпека польоту; БП

Здатність авіаційної транспортної системи здійснювати повітряні перевезення без загрози для життя та здоров'я людей

ru безопасность полета; БП

A.12 стандартна атмосфера

Умовна атмосфера, фізичні характеристики якої приймаються сталими (ДСТУ 3513)

ru стандартная атмосфера

A.13 турбулентність атмосфери

Нерегулярні, випадкові флуктуації окремих об'ємів повітря, породжені термогідродинамічною нестійкістю атмосферних течій

ru турбулентность атмосферы

A.14 висота прийняття рішення; ВПР

Визначена висота, відрахована від порогу ЗПС, на якій повинен починатись маневр виходу ПС на друге коло у випадках, коли до досягнення цієї висоти командиром ПС не був встановлений необхідний візуальний контакт з орієнтирами для продовження посадки, або положення ПС у просторі чи параметри його руху не забезпечують безпеку посадки ПС

ru высота принятия решения; ВПР

A.15 політ за правилами візуального пілотування; політ за ПВП

Політ, що виконується в умовах, коли просторові положення ПС та його місце перебування визначається екіпажем візуально за природним горизонтом та земними орієнтирами

ru полет по правилам визуального пилотирования; полет по ПВП

A.16 політ за правилами пілотування по приладах; політ за ППП

Політ, що виконується в умовах, коли просторове положення ПС та місце його перебування визначаються екіпажем повністю або частково за пілотажними та навігаційними приладами

ru полет по правилам приборного пилотирования; полет по ППП

А.17 керування повітряним рухом; КПР

Планування, координація використання повітряного простору, безпосереднє управління польотами, контроль за дотриманням порядку використання повітряного простору та режиму польотів у встановлених зонах та районах

ru управление воздушным движением; УВД

А.18 авіаційна зафіксована служба; AFS

Служба електрозв'язку між певними зафіксованими пунктами, призначена головним чином для забезпечення безпеки аеронавігації, а також регулярності, ефективності та економічності повітряних сполучень

ru авиационная фиксированная служба; AFS

А.19 мережа авіаційного зафіксованого електрозв'язку; AFTN

Всесвітня система авіаційних зафіксованих ланцюгів, що є частиною авіаційної служби, яка передбачає обмін повідомленнями та/або цифровими даними між авіаційними зафіксованими станціями

ru сеть авиационной фиксированной электро-связи; AFTN

ДОДАТОК Б
(довідковий)

КОРОТКІ ФОРМИ ІНШОМОВНИХ ТЕРМІНІВ

Коротка форма терміна	Термін
1 AIRMET	Air Report Meteorological Information (багатоцільовий регіональний прогноз для авіації)
2 AFS	Aeronautical Fixed Service (авіаційна зафіксована служба)
3 AFTN	Aeronautical Fixed Telecommunication Network (мережа авіаційного зафіксованого електрозв'язку)
4 ATIS	Automatic Terminal Information Service (служба автоматичного передавання інформації у районі аеродрому)
5 GAMET	General Aviation Meteorological Forecast (загальний авіаційний метеорологічний прогноз)
6 ICAO	International Civil Aviation Organization (міжнародна організація цивільної авіації)
7 METAR	Meteorological Air Report (кодова форма Всесвітньої Метеорологічної Організації (ВМО) для передавання регулярних метеорологічних зводів)
8 MET REPORT	Meteorological Report (метеорологічний звід)
9 MOTNE	Meteorological Operational Telecommunication Network, Europe (мережа метеорологічного оперативного електрозв'язку в Європі)
10 SIGMET	Sigmet Information (інформація «сігмет»)
11 SPECI	Selected Special Weather Report (кодова форма ВМО для передавання спеціальних метеорологічних зводів)
12 SPECIAL	Special Meteorological Report (спеціальне метеорологічне повідомлення про зміни метеорологічних умов)
13 VOLMET	Voluble Meteorological Information for Aircraft in Flight (метеорологічна інформація для суден, що перебувають у польоті)
14 QFE, QFF, QNH	умовні позначення різних видів тиску (4.10, 4.11, 4.12 терміно статті стандарту) загальноновживані у міжнародній авіаційній практиці

01.040.07;
07.060

Ключові слова: авіаційна метеорологія, метеорологічне обслуговування польотів, метеорологічна дальність видимості, мінімум погоди, авіаційні метеорологічні коди, авіаційний прогноз погоди, авіаметеорологічна інформація, метеорологічний звіт, авіаційний метеорологічний центр, авіаційна метеорологічна станція, аеродромний метеорологічний орган.

Редактор **Л. Данильченко**
Технічний редактор **О. Касіч**
Коректор **С. Мельниченко**
Комп'ютерна верстка **Л. Мялківська**

Підписано до друку 19.08.2002. Формат 60 × 84 1/8.
Ум. друк. арк. 2,32. Зам. **2048** Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ УкрНДІССІ
03150, Київ-150, вул. Горького, 174